



Kraliçeyi kurtarmak ya da birçok şeyi...

Vladimir Tumanov, Türkçede 100. baskısına ulaşan 'Kraliçeyi Kurtarmak' adlı kitabında matematikle arası iyi olmayan Aleks ve arkadaşlarına 'oyun moyun...' diyerek matematiği sevdirmeyi başarıyor. Dahası da var. Bu sayede tutsak olan kraliçeyi de bilinmez denklemleri çözerek, sayılardan sözcüklere ulaşan bir 'sihirle' özgürlüğüne kavuşturuyor.

Satırları okurken matematiği fantastik bir maceraya dönüştürmek ne işe yarar sorusunu hep yanınızda tutuyorsunuz. O minicik çocukların esir düşmüş bir kraliçeyi bilmece aracılığıyla esaretten kurtarmalarını izlerken, bakmışsınız siz de, farkında olmadan, çözüm üreticiler arasında yer almışsınız...

Bir değil, tonlarca problem var karşınızda. Ancak, Rus asıllı Kanadalı bir profesör olan Vladimir Tumanov, esaretin ve elbette bilinmezin (ve tabii çözülemeyecek gibi olanın) tek bir hamleyle çözülemeyeceğini de bize usul usul fısıldıyor sanki.

'Bu matematik yüklü bilmecelerin temel çözüm noktaları nerede?' diye soracak olursanız, size vereceğim ilk cevap anlık reflekslerde değil, bir düşünce sürecinde kendini var ettiği olacak. Bu sürecin içerisinde de adım adım ilerlemek söz konusu. Bakın işinin ehli kahramanlardan biri olan Vanessa bu konuda ne diyor:

'Parantezler önce bu bölümleri yapacaksın demek. Harfler de bilmediğin sayıları ifade ediyor. Anlaşılan, cebirin özelliği, bildiğin sayılarla işe başlayıp, harflerin değerinin ne olduğunu buluncaya dek sayılar ve harflerle farklı denklemler kurmak.'

Vanessa'nın söylediklerini tüm tutsaklıkları çözebilme konusunda bir pusula olarak şöyle algılıyorum:

Adım adım gitmeyi göze alacak ve ilk etapta çok iyi bildiklerinden yola çıkacaksın.

'Çıkış yolu ne?' derseniz; gelin kitaba dönelim ve bilmecelerden birini takip edelim. Burada kraliçeyi kurtaracak olan sihirli sözcüğün etkisinden bahsediyor bize yazar:

Hepiniz tehlikede olsanız da
Size bir yol önereyim
Sağlam kalıp kazanmayı göstereyim.
Size doğrudan açıklayamam
Bu akıl almaz karşı büyüğü
Etkisiz kalırdı söylesem
Zarara uğratamazdı hiçbir büyücüyü.
Bunu bilmecelerden sökmeniz gerek.
Yedi cevizi kırmalısınız.
Sonra yedi yanıt toplamalı
Ve de hamlenizi yapmalısınız.

Yedi ceviz ne ki acep ya yedi yanıt diye düşünürken kahramanlarımız işin sırrını çözüyorlar:

Bütün bilmecelerin bütün yanıtlarını eleye eleye yan yana getirdiklerinde sihirli sözcüğü buluyor (sayıların karşılığına denk düşen harfler sihirli sözcüğü oluşturuyor) ve kraliçenin tutsaklığını tümünden ortadan kaldırıyorlar! Kısacası bu, sabırla göze alınan bir sürecin adı oluyor.

Bir kez daha hatırlatmakta fayda var. Sihirli sözcük, yani çözüm, bütün işlemlerin hakkını vererek, tek tek yapılması, problemlerin tek tek, sabır, mantık, işbirliği, emek ve sağduyuyla çözülmesi sonucunda elde ediliyor. Başka bir deyişle, bütün tutsaklıkları çözecek sihir, insanın kendisi demek oluyor. İnsanın yanıtlarıyla diğer insanların yanıtlarının buluşabilmesi. Herkesin elinden gelen her şeyi hakkını vererek yapmaya gayret etmesi, hatta yapması. Evet, sihir bu. Kraliçenin tutsaklığını bitiren büyü...

Her yaştaki çözüm meraklısına önerilir.

Kraliçeyi Kurtarmak, Vladimir Tumanov, Günişığı Kitaplığı (Türkçesi: Mine Kazmaoğlu, Resimleyen: Sadi Güran)